

Handlingsplan

Helse og trivsel for studenter
i
Trondheim

2008-2010

Innhold

1. Innledning.....	3
1.1 Bakgrunn.....	3
1.2 Mandat	3
1.3 Organisering	4
1.4 Arbeidsmetode.....	4
1.5 Hovedmål og delmål.....	4
2. Satsingsområder fra undersøkelsen	5
3. Rus.....	5
3.1 Hovedmål.....	6
3.2 Oversikt over tiltak/aktiviteter som finnes i dag	6
3.3 Forslag til nye tiltak og utbedring av eksisterende	8
4. Økonomi	12
4.1 Hovedmål.....	12
4.2 Fokusområder og foreslåtte tiltak/aktiviteter	13
5. Psykisk helse.....	14
5.1 Hovedmål.....	14
5.2 Oversikt over tiltak/aktiviteter som finnes i dag	14
5.3 Tiltak som finnes i dag, men som bør utvides/forbedres	15
5.4 Nye tiltak	16
6. Læringsmiljø	17
6.1 Hovedmål.....	18
6.2 Forslag til nye tiltak og utbedring av eksisterende	18
6.3 Studentsenter	20
7. Videre arbeid.....	20

1. Innledning

I 2004 og 2007 ble det gjennomført Helse- og trivselsundersøkelser blant norske heltidsstudenter under 35 år i Trondheim. Undersøkelsene ble gjennomført av TNS Gallup på oppdrag fra SiT, i samarbeid med Velferdstinget, NTNU, HiST og DMMH.

Undersøkelsene har kartlagt studentenes helse- og trivselssituasjon i bred forstand. I tråd med funn fra undersøkelsen i 2004 har undersøkelsen i 2007 hatt hovedvekt på psykososiale forhold og rus.

1.1 Bakgrunn

Under presentasjon av resultatene fra den siste undersøkelsen, ble alle aktører enige om at det bør utarbeides en felles handlingsplan i forhold til de viktigste funnene i undersøkelsen. Rapporten ble behandlet i SiTs konsernstyre i møte den 7. desember 2007, (jmf Sak B 109/2007), hvor det ble fattet følgende vedtak:

Konsernstyret tar helse og trivselsundersøkelsen til orientering. Konsernstyret ber om at administrasjonen jobber videre med å formidle den kunnskap som undersøkelsen gir. SiT bes ta ansvar for å utvikle en felles handlingsplan for NTNU, HiST, DMMH, SiT og VT som ferdigstilles innen 1. april 2008. Det forutsettes at studentene blir trukket med i arbeidet.

Det ble opprettet en arbeidsgruppe med representanter fra ulike aktører, i tråd med vedtaket fra Konsernstyret. Arbeidsgruppen har i sitt arbeid lagt som premiss at det gjennomføres en ny Helse- og trivselsundersøkelse i 2010, og at effekten av de foreslåtte tiltakene blir evaluert i denne sammenheng. Handlingsplanen ble sendt ut på høring til de aktuelle instansene med høringsfrist 15. september 2008. Arbeidsgruppen ferdigstilte handlingsplanen 13. oktober 2008. Arbeidsgruppen valgte å utvide tidsperspektivet for å ivareta en bredest mulig sammensetning av arbeidsgruppen, samt sikre god involvering av de ulike aktørene.

Arbeidsgruppen vil rette en stor takk til Velferdstinget, LMU ved NTNU, Det historisk-filosofiske fakultet, Fakultet fri arkitektur og billedkunst, Fakultet for naturvitenskap og vitenskap, Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi, Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektronikk, Studenttinget NTNU, Studentrådet NT, Studentrådet SVT, Studentrådet HF, Studentenes Sivilingeniørråd, Prorektor for utdanning og læringskvalitet, Seksjon for studentservice, Karrieretjenesten Studentservice NTNU, Ledermøte ved HiST, LMU ved HiST, Studentparlamentet og Studentrådet ved Dronning Mauds Minne Høgskole for gode og gjennomarbeidede innspill på høringsnotatet.

1.2 Mandat

Arbeidsgruppen har arbeidet etter følgende mandat:

1. Definere de viktigste funnene i undersøkelsen og se på de tiltak som allerede tilbys
2. Prioritere de viktigste satsningsområder.
3. Foreslå delmål (kort- og langsiktige), for de prioriterte satsningsområder.
4. Foreslå tiltak, ansvar og tidsfrister for oppfølging.
5. Sørge for de nødvendige prosesser i egne organisasjoner i arbeidsperioden, slik at det sikres en bred medvirkning og forankring.
6. Legge frem en felles handlingsplan til behandling for ledelsen hos de ulike aktørene innen 30/6-2008.

1.3 Organisering

De ulike institusjonene oppnevnte sine medlemmer, mens studentene ble oppnevnt gjennom Velferdstinget. Arbeidsgruppen har hatt 6 møter, og består av følgende medlemmer:

Suzette Paasche, SiT velferdsdirektør og leder av arbeidsgruppen
 May-Brit Brækstad, SiT personalsjef
 Klaus Andersen, DMMH administrasjonssjef
 Kari Berget, HiST studiedirektør
 Sigmund Grimstad, HiST rådgiver (avd. for lærer- og tolkeutdanning)
 Anne Rossvoll, NTNU studiedirektør
 Anne S. Ellingsen, NTNU seksjonssjef studieavdelingen
 Tina Hofseth, Student DMMH
 Olav Reppen Breivik, Student HiST
 Bjørnar Kvernevik, Student NTNU
 Ingjerd Lindeland, Student og nestleder i VT
 Marit Rønning Lund, SiT Råd og sekretær for arbeidsgruppen

1.4 Arbeidsmetode

Arbeidsgruppen har gått gjennom Helse- og trivselsundersøkelsen i fellesskap og definert 4 satsningsområder som vi mener er de viktigste områdene å jobbe videre med. Vi har ikke definert utfordringene på avdelingsnivå, men har forholdt oss til resultatene på et overordnet nivå. Å utarbeide en felles handlingsplan er en utfordring i seg selv. Arbeidsgruppen har valgt å kartlegge og foreslå en rekke tiltak som skal iverksettes av studentene (arbeidsgruppen mener at alle studenter må ta et ansvar for at handlingsplanen følges opp, men ser det som naturlig at studentdemokratiet og andre studentorganisasjoner har et særskilt pådriver ansvar), utdannings-institusjonene, SiT og andre aktører. Da vi ikke kan vedta noen av disse, men bare foreslå ser vi for oss at det gjennomføres egne prosesser i etterkant av vårt arbeid.

1.5 Hovedmål og delmål

Arbeidsgruppen har drøftet utfordringene knyttet til pk.3 i mandatet dvs. å foreslå delmål for de prioriterte satsningsområdene. For å kunne måle effekten av de tiltak vi foreslår blir igangsatt, ser vi det som hensiktsmessig at det gjennomføres en ny Helse- og trivselsundersøkelse i 2010.

Arbeidsgruppen har prioritert hovedmål og mener at konkret definering av delmål bør skje av de ulike aktørene etter en gjennomgang av de foreslåtte tiltakene. Summen av tiltakene vil kunne gi det resultatet vi ønsker å oppnå.

Hovedmål:

- Alkoholforbruket blant studentene i Trondheim skal reduseres.
- 11 måneders statlig studiefinansiering.
- Økte rammer for bygging av nye studentboliger.
- Gi nødvendig hjelp til studenter som av ulike årsaker opplever vansker i studietiden.
- Andelen studenter som har angstsymptomer skal reduseres.
- Studenter og ansatte skal kjenne til de helsetilbud som finnes.
- Studentene skal oppleve god tilgjengelighet og kvalitet på studie- og karriereveiledning.
- Studentene skal ha et godt læringsmiljø med tilstrekkelig tilgang til grupperom, lesesalsplass og dataarbeidsplass når de trenger det.

2. Satsingsområder fra undersøkelsen

"Undersøkelsen gir et hovedinntrykk av at de aller fleste studentene er aktive og ressurssterke. Det finnes likevel en god del som sliter"¹.

Arbeidsgruppen har definert og prioritert 4 satsingsområder på bakgrunn av de funn som undersøkelsen avdekket.

- Rus
- Økonomi
- Psykisk helse
- Læringsmiljø

Rapporten grunngir først valget av de ulike hovedområdene, punkt for punkt. Dagens situasjon blir beskrevet kort, og deretter foreslår arbeidsgruppen nye tiltak og forbedring/utviding av eksisterende tiltak. Oppsettet på de ulike hovedområdene vil naturlig skille seg fra hverandre da innholdet er ulikt.

3. Rus

"Det drikkes relativt mye i studentmiljøet, og en relativt høy andel har høy risiko for å pådra seg helseskader og alkoholrelaterte problemer. Dette gjelder ikke minst kvinnelige studenter, som avviker klart negativt fra sine medsøstre på UiO. Samtidig gir mange uttrykk for at det drikkes for mye i studentmiljøet, og at de ønsker seg flere alkoholfrie tiltak".

"Hver fjerde student har prøvd narkotika". "Det er en klar tendens til kryssproblematikk mellom alkohol og narkotika".

Arbeidsgruppen vurderer rus som et viktig fokusområde, og ser det som bekymringsfullt at risikoen for helseskader og alkoholrelaterte problem er mer utbredt blant studenter i Trondheim enn i Oslo. Det drikkes mye i studentmiljøet, en problematikk studentene selv peker på, både i undersøkelsen og ellers.

I utvikling av tiltak er det svært viktig å samarbeide tett med studentene, og i større grad ansvarliggjøre de enkelte institusjonene. Arbeidsgruppen har drøftet utfordringene knyttet til grensesetting og en mulig opplevelse av moralisering i forhold til problematikken. På den ene siden mener arbeidsgruppen at det er svært viktig å ivareta det flotte studentmiljøet, både sosialt og kulturelt, som kjennetegner Trondheim som studieby. På den andre siden er det en felles utfordring å redusere det totale alkoholforbruket, samt senke terskelen for å arrangere og delta på alkoholfokusfrie² arrangement.

¹ Alle sitat fra Helse- og trivselsundersøkelsen 2007

² Arrangement som ikke nødvendigvis er alkoholfrie, men hvor fokuset ligger på andre aspekter ved arrangementet

3.1 Hovedmål

- Alkoholforbruket blant studentene i Trondheim skal reduseres.

3.2 Oversikt over tiltak/aktiviteter og utfordringer i dag

Hva blir gjort av	Før studentene kommer	Ankomst	Under studiet	Overgang fra studiet til arbeid, "Ut"
Studentene:	Informasjon i forkant av studiet (rekruttering av nye studenter, holdninger blir formidlet) - opppringing - besøk Rekruttering av faddere, opplæring – hva vil det si å være fadder? Samarbeidsavtale mellom fadderordningene og SiT. Quak! har egen avtale med HiST	Fadderordningene Quak! og fadderutvalget på Dragvoll, Linjeforeninger på Gløshaugen Samarbeid og samhandling med ansatte ved utd.inst og SiT	UKA, ISFiT, Samfundet, Linjeforeninger, andre studentorganisasjoner, konserter, studentfester. Enkelte bedriftspresentasjoner har alkoholservering, noe som kan sende ut uheldige signaler til studenter, og gi feil fokus. Samarbeid og samhandling med ansatte ved utd.inst og SiT Samfundet og resten av studentkulturen er ofte avhengig av inntekter i forbindelse med ølsalg. Fravær fra undervisning som følge av eget alkoholforbruk forekommer.	Enkelte bedriftspresentasjoner har alkoholservering, noe som kan sende uheldige signaler til studentene, og gi feil fokus.

Hva blir gjort av	Før studentene kommer	Ankomst	Under studiet	Overgang fra studiet til arbeid, "Ut"
Utdanning - institusjonene:	Informasjon i forkant av studiet (rekruttering av nye studenter) ved besøk og utdanningsmesser vektlegger ofte studentmiljøet/kultur. Samarbeidsavtale med fadderordningene.	Støtter studentaktiviteter Samarbeid og samhandling med studentene.	Støtter studentaktiviteter. Samarbeid og samhandling med studentene. Startet drøftninger av nulltoleranse for nytelse av alkohol på dagtid (HiST og NTNU) Alkoholforbund på skolens område ved DMMH. Startet arbeidet med handlingsplan-RUS i LMU ved NTNU.	Markering/avslutning for avgangstudenter med alkoholserving.
SiT:	Samarbeidsavtaler med fadderordninger. Støtter med både rådgivning og midler.	Støtter studentaktiviteter. Samarbeid og samhandling med studentene. Skjenkebevilgning på enkelte kafeer på dagtid.	Støtter studentaktiviteter, gjerne alkoholfokusfrie. Samarbeid og samhandling med studentene. Skjenkebevilgning på enkelte kafeer på dagtid. Etablert samarbeid med Midt-Norsk kompetansesenter for Rusfaget, årlige arrangement.	
Kommune/ næringsliv og politi	StudiebyEn har chat for potensielle og nye studenter som chatverter Samarbeid og samhandling med studentene.	StudiebyEn har velkomst-arrangement/ aktiviteter Samarbeid med fadderordningene i forbindelse med immatrikulering	Bedrifts-presentasjoner, rabatter på alkohol ulike ukedager.	Næringslivsdager / bedrifts-presentasjoner, gjerne arrangert av linjeforeninger og andre studentorganisasjoner.

3.3 Forslag til nye tiltak og utbedring av eksisterende

Hva bør gjøres av	Før studentene kommer	Ankomst	Under studiet	Overgang fra studiet til arbeid, "Ut"
Studentene:	Ved rekruttering av nye studenter, ha hovedfokus på god kvalitet i studiet og studiebyens mangfoldige kulturtilbud. Utarbeide mal for hva som skal kommuniseres ut, ved oppringing. Kvalitetssikre både skriftlig og muntlig informasjon fra erfaren student til ny student. Opprette gode kommunikasjonskanaler mellom utdannings- og studentorganisasjoner /tillitsvalgte som arena for utvikling av holdninger. Rekruttering av faddere og opplæring av nye faddere med vridning til alkoholfokusfrie tilbud. Skape en bevissthet rundt det å være rollemodell. Fadderordningen legger fram en plan og oversikt over fadderukene til institusjon/institutt/fakultet/ avdeling for godkjenning.	Videreføre god praksis i forhold til fadderordning. Fremme verdier ved studietilværelsen som vennskap, samhandling, kultur og student-frivilligheten. Gode informasjonsrutiner fra student til student. Tilby alkoholfokusfrie arrangement som inkluderer alle studenter, både norske og internasjonale.	Bevisstgjøre og bli bevisstgjort på farer knyttet til stort alkoholkonsum, gjerne gjennom holdningskampanjer. Arrangere og støtte opp om alkoholfokusfrie aktiviteter og arrangement. Søke samarbeid med aktuelle organisasjoner, eksempelvis Student-AKAN.	Videreutvikle den gode utviklingen knyttet til alkoholfokusfrie bedriftspresentasjoner.

Hva bør gjøres av	Før studentene kommer	Ankomst	Under studiet	Overgang fra studiet til arbeid, "Ut"
Studentene:	Arbeide aktivt i forhold til alkoholfokusfrie rabattordninger med næringsliv. Alkoholfokusfrie arrangement som inkluderer alle studenter. Tilby nøkkelpersoner i fadderordning og studentorganisasjoner kurs i forhold til hvordan en oppdager og håndtere alkoholmisbruk.			
Utdanning - institusjonene:	Fortelle om studiebyen og studiets kvaliteter. Opprette gode kommunikasjonskanaler mellom utdannings- og studentorganisasjoner /tillitsvalgte som arena for utvikling av holdninger. Holdningene fra utdanningsinstitusjonene om rus kommuniseres tydelig, og institusjonene må være en pådriver for at flere arrangement blir rusfokusfrie.	Hva gjelder i fora der ansatte og studenter er sammen? Eks. Ulike styrer, møter.	Bevisstgjøre og bli bevisstgjort på farer knyttet til stort alkoholkonsum, gjerne gjennom holdnings - kampanjer. Involvering av de ansatte, hva er akseptert/ikke akseptert i samhandling med studenter?	Alkoholfokusfrie eksamensfester. Se på muligheten for en felles høytidelig markering for samtlige avgangsstudenter ved institusjonen (exmatrikulering).

Hva bør gjøres av	Før studentene kommer	Ankomst	Under studiet	Overgang fra studiet til arbeid, "Ut"
Utdanning – institusjonene:	Arbeide aktivt for å ha en god dialog med alle studentorganisasjoner Etablere et samarbeid hvor det stilles spørsmål om: Hva skjer ved mottak av nye studenter? Rusbruk i ulike situasjoner? Tilby kurs til egne ansatte i front i forhold til hvordan en oppdager og håndtere alkoholmisbruk.		Hva er akseptert/ikke akseptert på campus? Lage retningslinjer ut fra dette. Vektlegge alkoholfokusfrie aktiviteter/arrangement ved tildeling av støtte.	
SiT:	Arbeide aktivt for å ha en god dialog med alle studentorganisasjoner Etablere et samarbeid hvor det stilles spørsmål om: Hva skjer ved mottak av nye studenter, rusbruk i ulike situasjoner? Videreføre og styrke eget arbeid og heve kompetanse på rus. Tilby kurs til egne ansatte i front i forhold til hvordan en oppdager og håndtere alkoholmisbruk.	Se over både rutiner og praksis når det gjelder alkoholservering ved ankomst. Hva gjelder i fora der ansatte og studenter er sammen? Eks. Ulike styrer, møter.	Bevisstgjøre og bli bevisstgjort på farer knyttet til stort alkoholkonsum, gjerne gjennom holdningskampanjer. Involvering av de ansatte, hva er akseptert i samhandling med studenter? Hva er akseptert/ikke akseptert på campus? Lage retningslinjer ut fra dette. Vektlegge alkoholfokusfrie aktiviteter/arrangement ved tildeling av støtte.	Kontakt med de store studentorganisasjonene gjennom Samarbeidsforum og funksjonen som mororganisasjon for IAESTE.

Hva bør gjøres av	Før studentene kommer	Ankomst	Under studiet	Overgang fra studiet til arbeid, "Ut"
SiT:			Se på alternative skjenketider for utsalgsstedene på campus. Vurdere nulltoleranse for salg og nytelse av alkohol på dagtid. Etablere samarbeid med andre aktører, Eks. Lade Behandlingssenter, søke økonomisk støtte og midler i arbeidet knyttet til rus.	
Kommune /næringsliv og politi:	Være en aktiv medspiller når det gjelder å subsidiere alkoholfokusfrie kultur- og idrettstilbud.	Samarbeid med fadderordning, eksempelvis med tanke på rydding og omdømme.	Holdningskampanjer Nye tilbud, - bedre tilgang til kulturlivet i Trondheim	Videreutvikle den gode utviklingen knyttet til alkoholfokusfrie bedriftspresentasjoner.

4. Økonomi

"Lånekassen er hovedinntektskilden for de aller fleste (85 %). 4 av 10 studenter har fast arbeid ved siden av studiene, og 3 av 4 studenter har feriejobb".

"Den økonomiske sårbarheten blant studentene har økt siden 2004. Nesten 4 av 10 har opplevd problemer med å klare de løpende utgiftene i løpet av det siste året. 54 % sier at de ikke ville klare en uforutsett regning på 5000 kroner".

"15 % av studentene går ikke regelmessig til tannlege. I tillegg går 15 % av studentene til tannlege sjeldnere enn hvert annet år. 3 % av studentene har dårlig tannhelse, samtidig som de har lav tannlegefrekvens. Økonomiske forhold oppgis som den dominerende årsaken til dette".

"Månedsutgiftene til bolig er kr. 4.673, mot kr. 4.229 i 2004, dvs. en økning på 10 %".

"Månedsutgiftene til private hybler ligger om lag 30 % over SiTs hybler når en inkluderer strømgifter".

Arbeidsgruppen mener det er bekymringsfullt at studenters økonomiske situasjon er blitt forverret fra 2004 til 2007. Utilstrekkelig studiestøtte fører eksempelvis til at flere studenter blir tvunget ut i deltidsjobb, utsetter tannlegebesøk, har dårlig kosthold, og bekymrer seg over økonomien i så stor grad at det går utover studiene deres. Studenter bruker i gjennomsnitt 50 % av midlene sine på bolig, en utgift som har økt med 10 % de siste tre årene. Dette står ikke i samsvar med studiestøttens utvikling i samme periode, noe arbeidsgruppen mener er svært beklagelig.

Kvalitetsreformens intensjoner om større grad av obligatoriske aktiviteter for studentene kan ha ført til at studenter i mindre grad har anledning til å jobbe ved siden av studiene. Undersøkelsen viser at studentenes økonomiske sårbarhet har økt betydelig i perioden og at studieprogresjonen ikke har økt i perioden. Studieåret har blitt lengre uten at studiestøtten har økt, og mange studenter sliter i sommermånedene. Den siste utbetalingen fra Lånekassen kommer i mai, mens flere studenter har eksamen langt ut i juni, og har da ikke anledning til å skaffe seg inntekt på andre måter.

En bedring av studentenes økonomi vil kunne føre til en helhetlig bedre studenttilværelse. Det er flere tiltak som vil bidra til å oppnå dette. Mye av arbeidet er allerede satt i gang fra ulike hold, og ofte av studentene selv, men for å lykkes er det viktig at flere aktører står sammen. I tillegg til de foreslåtte fokusområdene innenfor økonomi er det viktig at SiT sine tilbud fortsetter å være tilpasset studentenes økonomi.

4.1 Hovedmål

- 11 måneders statlig studiefinansiering.
- Økte rammer for bygging av nye studentboliger.

4.2 Fokusområder og foreslåtte tiltak/aktiviteter

Hvem/hva	Studentene	Utd. Inst.	SiT	Kommunen, staten og andre
Studentboliger	Være aktive pådrivere og lobbyister for å få bygd flere studentboliger	Støtte opp om SiT sitt arbeid for å nå målet.	Jobbe opp mot staten for å få mer tilskudd, prøve å bygge raskere.	Legge til rette for studentboligbygging, eksempelvis gjennom en aktiv tomtepolitikk. Støtte opp om SiT sitt arbeid for å nå målet
Helse og tannhelse	Være aktive pådrivere ovenfor SiT mtp ønskede tilbud. Lobbe mot staten for bedre rammevilkår.	Støtte opp om SiT sitt arbeid for å nå målet. Ha kunnskap og kjennskap om dagens ordninger	Videreutvikle dagens tilbud innen helse. Følge opp tannhelse i tråd med Velferdstinget sine ønsker. Informere mer og bedre om dagens ordninger.	Sørge for gode rammevilkår til SiT sine helsetilbud. Tilby flere og bedre studentrabatter, spesielt på tannhelse.
Kollektivtransport	Være aktive pådrivere og lobbyister for å bedre både tilbudet og prisen på dagens kollektivtransport. Delta aktivt i videreutviklingen av kollektivtransporten.	Støtte opp om arbeidet for å bedre studentenes rammevilkår innen kollektivtransport	Støtte opp om arbeidet for å bedre studentenes rammevilkår innen kollektivtransport	Utvikle kollektivtilbudet i tråd med studentenes ønsker og behov, både med tanke på tilbudet i seg selv og prisen. Fjerne aldersgrensa for studentrabatt.
Studentrabatt på kulturtilbud	Jobbe aktivt for at studenter gjennom studentrabatter og lignende skal få bedre tilgang til kulturlivet.	Støtte opp om arbeidet for å øke studenters tilgang til kulturlivet	Støtte opp om arbeidet for å øke studenters tilgang til kulturlivet	Gi større grad av rabattordninger og lignende til studenter. Inkludere studentene i eksisterende rabattordninger.
Studiestøtten	Være aktive pådrivere og lobbyister for å få bedret studentenes studiestøtte, fortrinnsvis gjennom å gi en ekstra måned studiestøtte.	Gå aktivt ut og støtte studentenes krav om 11 måneders studiestøtte, som en konsekvens av blant annet Kvalitetsreformen.	Gå aktivt ut og støtte studentenes krav om 11 måneders studiestøtte, som en konsekvens av blant annet Kvalitetsreformen.	Kommunen: støtte aktivt opp om studentenes krav. Staten: øk studiestøtten.

Det finnes flere tiltak som vil kunne bedre den økonomiske situasjonen til studentene, men arbeidsgruppen mener hovedutfordringene er å bedre den statlige studiestøtten og øke antallet studentboliger for å få ned den andelen som går til bolig.

5. Psykisk helse

"De fleste trivselsmessige problemer i studiesituasjonen kan relateres til usikkerhet, bekymring, mangel på struktur i hverdagen, uklare fremtidsplaner og dårlig selvtillit. En betydelig andel av studentene har symptomer på mulige angstlidelser".

"En del studenter kvier seg mot å ta kontakt, på tross av at de kjenner tilbudene og har følt behov for å benytte dem".

Arbeidsgruppen ser med bekymring på den høye andelen av studenter som sliter i studiesituasjonen. Både Helse- og trivselsundersøkelsen og SSB sin levekårsundersøkelse slår fast at studenter i større grad enn resten av befolkningen opplever vansker med egen psykisk helse, noe som må sees i sammenheng med selve studiesituasjonen. Arbeidsgruppen mener det er viktig å se på både helsefremmende, forebyggende og behandlende tiltak.

Det er svært viktig at studentene gies et behandlingstilbud med lav terskel og god tilgjengelighet. En sikring av de økonomiske rammebetingelsene for SiT's psykososiale helsetjeneste er svært viktig for å ivareta studentenes behov. I tillegg til å tilby behandlingstilbud, må det også jobbes aktivt med forebyggende tiltak.

Det blir viktig at alle, både studenter og ansatte, har god kjennskap til de helsetilbud som finnes. Man bør jobbe med å kartlegge og videreutvikle kompetansen for veiledere, rådgivere og andre som møter studentene.

5.1 Hovedmål

- Gi nødvendig hjelp til studenter som av ulike årsaker opplever vansker i studietiden.
- Andelen studenter som har angstsymptomer skal reduseres.
- Alle studenter og ansatte skal kjenne til de helsetilbud som finnes.

5.2 Oversikt over tiltak/aktiviteter som finnes i dag

Hva gjør	Fokusområde
SiT:	Informasjon om eksisterende helsetilbud til studenter og ansatte. Psykososial helsetjeneste, lav terskel, kort behandlingstid samt god refusjonsordning tilknyttet tjenesten. Nettrådgivning, hvor en har mulighet for å stille spørsmål og få svar på nett. Husverter, arrangerer kurs, møter og sosiale treff. SiT Råd, kurs, grupper og møter for økt mestring av studentlivet.

	Fastlege, oppfordre alle studenter til å ordne med fastlege der en studerer, dette med tanke på tilgjengelighet og tidlig hjelp. SiT Barn, ulike studentspesifikke tilbud rettet mot alle studenter med barn i Trondheim. (eksamensgaranti, kvelds- og lørdagsåpen barnehage)
Utdanningsinstitusjonene:	Informasjon om eksisterende helsetilbud til studenter og ansatte. Overgang fra studie til arbeid er et pågående prosjekt som skal lette overgangen fra studiet til arbeid for studenter med funksjonsnedsettelse. NTNU Studentservice, ulike kurs knyttet til studiesituasjonen.
Studentprestene:	Samtale / rådgivning uten fokus på livssyn. Sorg- og livsmestringsgrupper for de studenter som har mistet en som sto en nær.

5.3 Tiltak som finnes i dag, men som bør utvides/forbedres

Hva gjør	Fokusområde
Studentene:	Student ringer ny student og ønsker velkommen, før studiet starter. Dette gjøres av Quak! i dag, for nye HiST- og DMMH studenter. Fadderordning, med aktiviteter som inkluderer og har fokus på den faglige kvalitet en får som student, formidler stolthet over å studere osv.
Utdanningsinstitusjonene:	Den enkelte student skal få følelsen av å "bli sett" i en tidlig fase av studiet. Informasjon før opptak til studiet, hvor en får vite mer om hva studiet består i, hva som forventes av deg som student, karrieremuligheter osv. Ulike kurs/møter i forbindelse med immatrikulering eks. HiST, "Stolt lærer" kurs som skal øke studentens identitet og yrkesstolthet. God inkludering ved studiestart eks. DMMH, markatur og andre sosiale arrangement. Alle nye studenter får tilbud om kurs i studieteknikk. Finnes nettbasert på NTNU i dag.

	Motivasjonsforedrag, hva betyr det å være student? Finnes nettbasert på NTNU i dag. Forebyggende veiledning med fokus på meningen med studiet. NTNU har et pilotprosjekt hvor en rådgiver har en individuell samtale på 1t med alle nye studenter, men dette er i dag kun for en liten gruppe studenter. Karriereplanlegging og veiledning hvor en tidlig i studiet får oversikt over de muligheter en har etter endt studie. Hva kan man bli, og hvordan kan kompetansen fra studiet brukes i arbeidslivet? Tilbudet finnes i dag, men oppfattes ikke som tilstrekkelig. Tilbudet må derfor videreutvikles og tilbys alle studenter som trenger det. Krisehåndtering/beredskap, ønske om større sentralisering av dette.
SiT:	I samarbeid med studentene og utdanningsinstitusjonene sørge for koordinering og videreutvikling av krise- og beredskapsarbeidet som berører studenter og utvikle en spisskompetanse på området. Helsestasjon, videreføre helsestasjonsprosjektet Utvikle og gi et tilbud om motivasjonsforedrag som kan gi studentene en lettere studiehverdag og forhindre frafall i løpet av studiet (uavhengig av fag).

5.4 Nye tiltak

Hva bør gjøres av	Fokusområde
Studentene:	Økonomi, arbeide aktivt for at studielånet blir utvidet med en måned, samt de andre tiltakene foreslått under kapittel 4
Utdanningsinstitusjonene:	Alle nye studenter får tilbud om kurs i studieteknikk. Personlig utviklingsplan, der en som student får en oversikt over de karrieremuligheter som finnes etter endt utdanning. I tillegg til at en kan sette inn egne drømmer, ønsker og mål for framtiden. Videreføring av allerede eksisterende tilbud gjennom Kunnskapsløfte i grunnskole og videregående skole. Økonomi, arbeide aktivt for at studielånet blir utvidet med en måned, samt de andre tiltakene foreslått under kapittel 4

	Studier Med Støtte (oppstart høsten 2008), tilbud for studenter med moderate til alvorlige psykiske lidelser. Hjelp til å takle studiehverdagen, og fullføre studiene. Mastergrupper, hjelp til de studenter som sliter med å bli ferdig med oppgaven.
SiT:	Inngå partnerskapsavtaler med Trondheim kommune og videreføre avtalen med Helse Midt-Norge. Være aktive pådrivere for at kommunen skal finansiere deler av kostnadene knyttet til at flere campus får tilgang til helsesøster gjennom ukes – eller månedstilbud. Dette for et nært lavterskeltilbud innen rådgivning. Vurdere etablering av angstgrupper. Økonomi, arbeide aktivt for at studielånet blir utvidet med en måned, samt de andre tiltakene foreslått under kapittel 4
Kommune	Følge opp vedtaket om helhetlig studentpolitikk, med spesielt fokus på helse. Bidra til gode rammevilkår til SiT sine helsetilbud.

6. Læringsmiljø

”Det er betydelig misnøye - og relativt lav tilfredshet med en del forhold på studiestedet. Dette er knyttet til fasiliteter som tilgang på egnede lokaler og plasser for studieaktiviteter, men også til kvaliteten på undervisning og veiledning”.

”En betydelig andel av studentene opplever negativ påvirkning av læringsmiljøet gjennom konsentrasjonsproblemer, arbeidspress, problemer med å forstå undervisningen eller at arbeidsoppgavene er uklare”.

Arbeidsgruppen mener det er viktig at forholdene som er avdekket med hensyn til det fysiske læringsmiljøet til studentene utbedres. Øvrige funn viser at studentene etterspør større grad av veiledning og oppfølging i løpet av studiet, også med tanke på livet etter studiene. Arbeidsgruppen ser behov for å gjøre informasjon og veiledning bedre og mer tilgjengelig for studentene, og ser nødvendigheten av økt grad av tverrinstitusjonelt samarbeid. Arbeidsgruppen mener at å øke kvaliteten på veiledningstilbudet vil bidra til å motivere studentene, redusere frafallet og øke gjennomstrømningen. Det er både behov for bedre veiledning og individuell oppfølging innen eget studieprogram, og veiledning samt informasjon om andre studiemuligheter på tvers av avdelinger og institusjoner. I tillegg ser arbeidsgruppen nødvendigheten av bedre karriereveiledning.

Universitets- og høyskoleloven sier følgende om læringsmiljø: *"Styret har det overordnede ansvar for studentenes læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentsamskipnadene, legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet"*.

Det er viktig at institusjonene i større grad søker samarbeid med hverandre, slik at det helhetlige læringsmiljøet for studenter i Trondheim blir bedre.

Videre mener arbeidsgruppen at tiltak som bidrar til økt kontakt mellom institusjonen og enkeltstudenten er ønskelig, da tilbud om tett studentkontakt virker positivt på både rekruttering og gjennomføring av studiene.

6.1 Hovedmål

- Studentene skal oppleve god tilgjengelighet og kvalitet på studie- og karriereveiledning.
- Studentene skal ha et godt læringsmiljø med tilstrekkelig tilgang til grupperom, lesesalsplass og dataarbeidsplass når de trenger.

6.2 Forslag til nye tiltak og utbedring av eksisterende

Hva bør gjøres av	Fokusområde
Utdanningsinstitusjonene:	Fysisk miljø/arbeidsmiljø og fasiliteter, hver institusjon skal fortløpende gjennomføre vurderinger av rom, fasiliteter, leseplasser, utstyr, materiell osv. i tett samarbeid med tillitsvalgte studenter og gjøre de utbedringer som kreves. Bedre kjennskap til hverandre med blant annet informasjon på tvers av organisasjonene. Eksempel på dette kan være å få tilgang til hverandres intranett for studentene. Styrke Læringsmiljøutvalgene, gjennom økte budsjetter, myndighet og innflytelse. Erfaringsdeling mellom lærestedene: Læringsmiljøutvalget (LMU) – et felles møte på tvers av utdanningsinstitusjonene 1 gang pr år. Økt grad av erfaringsutveksling og kompetanseoverføring med tanke på veiledning/oppfølging av studentene, slik at gode tiltak som eksempelvis "En bedre studiestart" på HiST-AiTEL og pilotprosjektet med forebyggende studieveiledning på Kjemi-NTNU kan bli kjent og brukt utenfor egen avdeling/institusjon. Studie- og karriereveiledning: Øke studieveilederens kompetanse og tilgjengelighet på den enkelte avdeling. Veiledningen deles inn i: - Fagveiledning på det enkelte institutt / avdeling

Hva bør gjøres av	Fokusområde
	- Studieveiledning som går på utdanningsplan / sette sammen fag - Forebyggende veiledning som går på motivasjon og studiesituasjon - Tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse. - Karriereveiledning. Se på mulighetene for en personlig utviklingsplan, der en som student får en oversikt over de karrieremuligheter som finnes etter endt utdanning. I tillegg til at en kan sette inn egne drømmer, ønsker og mål for framtiden. Videreføring av allerede eksisterende tilbud gjennom Kunnskapsløfte i grunnskole og videregående skole. Tidlige praksisperioder: På de studier der praksis har en sentral plass i studiet, ser arbeidsgruppen det som hensiktsmessig at disse periodene kommer så tidlig som mulig. Dette både med hensyn til egen opplevelse samt at en kan få tidlig tilbakemelding dersom en har valgt feil studie.
Utdanningsinstitusjonene:	Mastergrupper, hjelp til de studenter som sliter med å bli ferdig med oppgaven. Jobbe for at Læringsmiljøutvalgene styrkes gjennom klarere rammer for hva de skal arbeide med, økte budsjetter, myndighet og innflytelse.
Studentene:	Jobbe for at Læringsmiljøutvalgene styrkes gjennom klarere rammer for hva de skal arbeide med, økte budsjetter, myndighet og innflytelse.

6.3 Studentsenter

På sikt mener arbeidsgruppen at det bør etableres et tverrinstitusjonelt studentsenter med formål å gjøre informasjon og veiledning bedre og mer tilgjengelig for studentene. Dette må sees i sammenheng med - og koordineres i forhold til andre planer (eks. campus prosjektet). Den faglig veiledningen skal ikke frakobles fra det fagmiljøet studenten tilhører. En samlokalisering av dagens ressurser vil gi kompetanseheving blant de ansatte, som følge av økt interaksjon mellom institusjonene. Det må videre satses på utvikling av nye tilbud innen studieveiledning og karriereplanlegging.

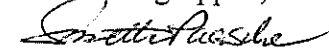
Hva bør gjøres av	Fokusområde
Studenter, utdanningsinstitusjoner og SiT	Samlokalisere dagens ressurser i et studentsenter. Studentsenteret kan inneholde: - Generell studentinformasjon - Karriereveiledning - Forebyggende veiledning eks. NTNUs pilotprosjekt - SiT Råd - Helsestasjon/helsesøster - Psykososial helsetjeneste - Tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse - Studier med støtte - Overgang studie – arbeidsliv - Studentprestene - StudiebyEn - Studentorganisasjoner - Med mer. Arbeidsgruppa mener det er ønskelig med en geografisk plassering som er campusnøytral og sentralt.

7. Videre arbeid

Arbeidsgruppens anbefaling er at de ulike aktørene gjennomfører en intern prosess hvor foreslåtte tiltak vurderes. Det foreslås at det utarbeides egne delmål og tiltaksplaner knyttet til fokusområdene. Rapportering og oppfølging av handlingsplanen/ tiltaksplanene skal foregå i en egen arbeidsgruppe bestående av 2 representanter fra LMU ved NTNU, HiST og DMMH (en ansatt og en student), 1 representant fra VT og 1 representant fra SiT. SiT tar ansvar for møteinnkalling.

Trondheim, 13.10.2008

For arbeidsgruppen,

Suzette Paasche

Marit Rønning Lund